

Røde Kors

MAGASINET

NR 3 - 2021

FERIE FOR ALLE:

20 år med gode minner og aktiviteter

Side 8

AFGHANISTAN:

Røde Kors fortsetter arbeidet

Side 22

OPPSPORING:

Mange mister sine kjære under flukten

Side 28

Frivillige stilte opp for flyktninger

Da 860 afghanere ble evakuert fra Kabul til Norge i august, mobiliserte frivillige fra lokalforeninger i blant annet Vestfold for å hjelpe de nyankomne.

Side 26

EN ILDSJEL SLOKNER ALDRI.

Vi kan ikke ta med oss noe når vi en gang skal forlate denne verden. Men vi kan etterlate oss muligheten til å gi noen andre et bedre liv. Velger du å gi en testamentarisk gave til Røde Kors, kan du være trygg på at ditt bidrag vil komme mennesker til gode, enten lokalt i Norge eller i andre deler av verden.

Er dette noe du vil vite mer om? Ta kontakt med **Siri Antonsen**, ansvarlig for arv og testamentariske gaver, på telefon **916 21 942** eller e-post siri.antonsen@redcross.no

Røde Kors kan også være behjelpelig med gratis advokathjelp for å sette opp et testament.

Leder

Sommeren ble en klimavekker

Røde Kors har frivillige som gjør en innsats i nær sagt alle lokalsamfunn, verden over. Når flom raserer hus, når skogbranner truer både jordbruk og hjem, når hetebølger gjør tilværelsen nesten ulevelig, da sørger frivillige for evakuering, for å dele ut vann og for å bidra med krisehjelp. På grunn av klimakrisen, har behovet for slik innsats økt i dramatisk omfang de siste tiårene. Innen 2050 vil minst 200 millioner mennesker trenge nødhjelp hvert eneste år dersom ikke de høye klimagassutslippene kuttes.

■ Sommeren 2021 tror jeg ble en vekker for mange. Bildene og beskrivelsene fra Europa etter både flom og hetebølger, sykkloner i India, hetebølger og skogbranner i flere verdensdeler, var skremmende. I august kom FNs klimapanel med første del av sin sjette rapport. Den viser hvilken brutal framtid vi er på vei inn i. Ekstremvær rammer stadig hyppigere. Dersom CO₂-utslippene fortsetter som i dag, vil global oppvarming ha økt med 1,5 grader allerede om 20 år. Det vil ha svært alvorlige konsekvenser for menneskers liv og helse.

■ Klimakrisen rammer de som allerede har det vanskeligst, hardest. I Afghanistan ser vi tydelig konsekvensene: Landet er rammet av en av de verste tørkeperioder noensinne. Avlinger tørker ut og millioner av husdyr dør. Det er akutt matmangel, og det kommer på toppen av tiår med krig, et mangelfullt helsevesen – og koronapandemi. Halve befolkningen, om lag 18 millioner mennesker, har behov

for humanitær hjelp, dobbelt så mange som i 2020. Uten mat eller inntekt har flere hundretusen mennesker dratt fra hjemmene sine på jakt etter mat og husly i urbane områder, mens andre ender opp i leirer både i og utenfor Afghanistan.

Klimakrisen er godt varslet – faktisk gjennom flere tiår – og grundig dokumentert. Norge rammes ikke hardest, men vi merker i økende grad konsekvensene også her. Vi kan ikke skyldes på at vi ikke har visst, for kunnskapen har vært tilgjengelig lenge. Men kunnskapen har i altfor liten grad utløst handling.

■ Som beredskapsorganisasjon står Røde Kors midt oppi de hendelsene som skjer og som vil øke i styrke. Røde Kors skal også bidra i den store samfunnsinnsatsen for å kutte klimautslippene. Jeg er stolt av at Røde Kors-bevegelsen nå har tatt initiativ til et klima- og miljøcharter som ber alle humanitære organisasjoner og våre donorer om å ikke bare respondere på klimakrisen, men også bidra til å forebygge og begrense den. Det understreker at også vi har et ansvar for å kutte utslipp og sørge for at vår virksomhet etterlater så lite fotavtrykk som mulig.

« Jeg er stolt av at Røde Kors-bevegelsen nå har tatt initiativ til et klima- og miljøcharter...

■ Det føles kanskje lettere å la være å handle enn å handle. Det er en taktikk som bare fungerer helt til det smeller. Da skulle vi alltid ønske at vi hadde reagert før. Med koronapandemien har mange mennesker fått en bedre forståelse både av hva beredskap betyr i praksis, og av hvor tett vi er knyttet sammen med resten av verden. Det håper jeg norske myndigheter vil bruke videre slik at vi så raskt som mulig kan trygge innbyggerne mot den nye normalen som allerede er her.

Thor Inge Sveinsvoll

Thor Inge Sveinsvoll
President i Røde Kors

RØDE KORS-MAGASINET
03/2021 – 101. ÅRGANG

Utgiver: Røde Kors i Norge
President: Thor Inge Sveinsvoll
Generalsekretær: Bernt G. Apeland

Ansvarlig redaktør: Øistein Mjærum
Redaktør: Marianne Wellén
Telefon: 22 05 40 00
E-post: marwel@redcross.no
Forsidefoto: Olav A. Saltbones

Design: Spoon AS
Spoon
spoonagency.no
Trykk: Panzerprint AS
Trykt utgave: ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Får dere flere Røde Kors-magasiner i husstanden, har adresseendringer eller andre henvendelser:
Kontakt kundeservice på rodekors.no

Følg oss på: [facebook.com/rodekors](https://www.facebook.com/rodekors) twitter.com/rodekorsnorge [instagram/rodekorsnorge](https://www.instagram.com/rodekorsnorge)

Slik kan du hjelpe!
Se rodekors.no eller ring 22 05 42 20

- » Gi fast hver måned til vårt arbeid i Norge eller internasjonalt
- » Bli medlem og hjelp i ditt nærmiljø
- » Bli frivillig og gi av din tid

Foto: Luc Alary/Canada Røde Kors

DET STORE BILDET

Haiti:

Store humanitære behov etter jordskjelvet i Haiti

14. august klokken 08.30 lokal tid ble den sørvestlige delen av Haiti rammet av et jordskjelv med styrke 7,2. Jeremie, Jacmel og Les Cayes er blant de hardest rammede byene.

Ifølge OCHA (FNs kontor for koordinering av humanitær innsats) er 800.000 mennesker rammet og 650.000 mennesker trenger humanitær hjelp. Offisielle tall på omkomne er så langt 2.200.

Hjelpearbeidet

Haiti Røde Kors konsentrerte den første innsatsen rundt ambulansetjenester, søk og redning. Over 50 tonn nødhjelp ble fløyet inn fra Det internasjonale Røde Kors (IFRC), blant annet med presenninger, jerrykanner, kjøkkensett, tepper og myggnett.

Utfordringer

Det er fortsatt store utfordringer med å få ut hjelp til de rammede områdene grunnet sikkerhetssituasjonen. Gjenger som kontrollerer ulike områder er utbredt. Hjelpearbeidere er utsatt for vold og kidnappinger, og hjelpesendinger har blitt ranet.

Det er økt fare for Covid-19-spredning. Bruk av munnbind, sosial distansering og håndvask er krevende å følge opp i de rammede områdene. Pandemien og sikkerhetssituasjonen har ført til at fire millioner barn har stått uten skolegang i to år. 300 skoler med 100.000 elever fikk skader i jordskjelvet.

IFRCs hjelpeteam og frivillige i Haiti Røde Kors distribuerer nødhjelp i Ferme Leblanc i Haiti, i kjølvannet av jordskjelvet 14. august.

RØDE KORS I NORGE

Lang ventetid for nye blodgivere

Hvis du har meldt deg som blodgiver i koronaperioden, kan du være en av mange som fremdeles ikke har hørt fra blodbanken. Her er forklaringen.

Blodbankene gjør en svært viktig jobb for at sykehusene hele tiden skal ha nok blod til å behandle pasienter. I koronaperioden har de også vært preget av strenge smitteverntiltak som har resultert i lang ventetid for nye blodgivere. Dette kan skyldes:

- At stort arbeidspress tvinger blodbankene til å prioritere å skaffe det blodet som trengs fra etablerte blodgivere.
- Begrensninger i antall personer som får være inne på blodbanken og sykehusene.
- Ekstratiltak som desinfisering av alle kontaktflater etter hver blodgiver.

Vi trenger nye blodgivere hele tiden og synes det er leit at mange som melder seg som blodgivere, ikke kommer i gang før det har gått relativt lang tid. Vi håper likevel at du ikke mister motivasjonen mens du venter. Det er mange som er avhengig av blod for å overleve alvorlige sykdommer og skader.

Ønsker du å komme i gang med blodgivning raskere?

Ring blodbanken for å avtale time dersom du ikke har hørt noe etter 12 uker. Kontaktinformasjon til blodbankene finner du på GiBlod.no.

Foto: Henning A. Hellebuist

Ein dag på fjorden med Røff kan tenne ein friluftsgnist.

RØFF er ein tøff aktivitet

– Målet her i Lærdal, er å vise desse ungdomane veldig mange ulike måtar å drive friluftsliv på. Kajakk er ein strålende måte. Vi har prøvd oss på å sove i hengekøye, lavvo, lage bål, hyttetur, fiske, vi har vore på rafting og prøvd ekstremsportvarianten – til dømes. Dette handlar om å tenne ein gnist og prøve å finne ut kva dei likar av friluftsliv, seier Monika Lysne, som er aktivitetsleiar for Røff i Lærdal Røde Kors.

RØFF står for Røde Kors Førstehjelp og Friluftsliv og er ein ungdomsaktivitet for 13- til 17-åringar. Ungdomane lærer også førstehjelp og å ta vare på og inkludere kvarandre, og dei blir introdusert til søk og redning.

Rekordstor etterspørsel etter besøksvenn med hund

Etterspørselen etter besøksvenn med hund har skutt i været, og Røde Kors antar at den vil fortsette å øke etter koronapandemien.

Tekst: **Tiril Haarsaker**
Foto: **Thomas Andersen, Viken Foto**

Røde Kors og dyrebutikkjeden Musti skal nå rekruttere et betydelig antall nye besøksvenner med hund.

Butikkansatt i Musti og besøksvenn i Røde Kors, Linnea Kletvang, forteller at det å være besøksvenn skaper mye glede – både for den som får besøk, hunden og den frivillige. Sammen med hunden Merlin (3), en Shetland sheepdog, besøker hun en fast person ukentlig.

– Personen vi besøker blir i ekstase hver gang Merlin kommer inn døra, så det er veldig populært å få ham på besøk. Noe av det beste med å være besøksvenn er å se hvor glad personen vi besøker blir. Det er også en veldig fin opplevelse for Merlin! Han er ekstremt glad i oppmerksomhet, kos og godbiter, og ser på dette som en jobb hvor han får brukt hodet og vist frem triks. I tillegg får han masse ekstra kos, sier Kletvang. Røde Kors har i dag flere hundre besøksvenner med hund, fordelt over hele Norge. Nå er det behov for å rekruttere enda flere. Sammen med samarbeidspartneren Musti har Røde Kors ambisjoner om å rekruttere et betydelig antall nye besøksvenner med hund og instruktører, og

dermed utvide kurskapasiteten.

– Sammen med Røde Kors skal Musti bidra til at flere får muligheten til å motta besøk av en Røde Kors-frivillig med hund. Det viktigste nå er å få ut budskapet om denne tjenesten ut til så mange som mulig. Norge er et frivillighetsland

– det vet vi fra idretten. Vi er derfor helt sikre på at det sitter mange hundeeiere rundt om i landet som vil oppleve dette som en positiv og god gjerning, sier Erik Ringen Skjærstad, administrerende direktør i Musti.

Frivillige hjelper til med vaksinerings

Røde Kors fortsetter å bistå myndighetene ved vaksinerings over hele landet. Her er det frivillige Kirsti Solemsmo og Sissel Kvam Ulvin som bistår Rennebu kommune med vaksinerings av innbyggerne.

Foto: Aleksander Båtnes

– Dette bygger oss sterkere som familie

Gjennom Ferie for alle får barn over hele landet gode ferieopplevelser med familien. For Sølvi, Morten og barna betyr det mestring, samhold, nye venner og varige minner.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**
Foto: **Id Anna Skrivarhaug**

Se en krabbe! Se, se! En liten gutt kommer løpende og holder stolt frem en bøtte med sjøvann der en minikrabbe virrer frem og tilbake. Flere unger flokker seg rundt bøtta, like fascinert som barn alltid har vært når krabber fanges.

Det er Ferie for alle på sommerøya Tjøme ytterst i Oslofjorden. Vennskap knyttes og minner skapes. Denne uka i starten av august er elleve familier fra Vestfold samlet på Røde Kors' feriested

Eidene og får et avbrekk fra hverdagen. Det betyr mye. Her fylles dagene med aktiviteter og samhold som gir ringvirkninger langt utover den ene ferieuka.

Mange sliter med økonomi

– Det er helt fantastisk å være her. Det er en aktiv ferie, og vi ser at barna har vokst på dette. De opplever mestring gjennom å padle kajakk, klatre og stå på padlebrett. Og alle har fått nye venner, forteller Sølvi Karlsen (36). Hun og familien er her for tredje gang.

Det er mange grunner til at familiene kommer hit. Felles er at de ikke har midler til å reise på ferie selv. For Sølvi og mannen Morten Sandum (41) handler det om lange perioder med rus og en økonomi som gikk feil vei. Nå er livet i ferd med å snu til det bedre.

– Alt var helt på bunn, og nå jobber vi oss opp igjen. Blant annet må økonomien på plass. Hadde det ikke vært for Røde Kors, hadde barna kjent mye mer på konsekvensene av våre dårlige valg. Det er

Ferie for alle gir barn og familier opplevelser for livet. I sommer var mer enn 11.000 barn og unge med Røde Kors på aktiviteter over hele landet.

ikke rett at de skal lide for det. Det betyr så mye for oss å være her, dette bygger oss sterkere som familie, sier de.

Sølvi har aldri kjent på noe stigma ved å delta på Ferie for alle og vil bidra til åpenhet rundt ulike familiers utfordringer.

– Vi ser hvor mye økonomi har å si. Det er mange som sliter med penger, og det er viktig å være åpne rundt dette.

20 år med Ferie for alle

I år markerer Røde Kors 20 år med Ferie for alle. Tilbudet er ikke blitt mindre aktuelt gjennom disse årene. Stadig flere barn i Norge vokser opp i lavinntektsfamilier, noe som merkes spesielt godt i feriene. I sommer har mer enn 11.000 barn og unge vært med Røde Kors på aktiviteter over hele landet.

– Dette har vært en kjempebra sommer. Vi har hatt flotte ferieopphold med fine familier, forteller Torild Wivestad Johansen (67), leder for Ferie for alle

Ferie for alle:

- Gratis tilbud til familier med svak økonomi som har minst ett barn i alderen 6–13 år.
- Gjennomføres i skolens ferietid og varer fra tre til seks netter.
- Røde Kors-frivillige tilrettelegger og følger familiene gjennom feriedagene.
- En aktiv ferie der mye foregår utendørs, uansett vær og årstid.
- Bidrar til sosial inkludering og nettverksbygging.

Torild Wivestad Johansen (67), leder for Ferie for alle i Vestfold.

På Røde Kors' feriested Eidene på Tjøme står sommeraktivitetene i kø. Her får barna være med på alt fra padling og krabbefiske til klatring og bueskyting.

– Det er fint å møte andre i samme situasjon, og vi har hatt som mål å prate med alle. Nå har vi fått mange nye venner og er invitert på middag til en familie, forteller Sølvi Karlsen, som er her med Morten Sandum og barna Oliver (8), Erlend (8) og Thomas Aron (13).

Oppskriften på en fin ferie? Ofte handler det bare om å gjøre noe annet enn det hverdagslige. Opplev noe nytt sammen med mamma eller pappa, få nye venner, være ute i naturen. Det gir Ferie for alle rom for.

Fotball, svømming, musikk og dans er blant høstens fritidsaktiviteter barn og unge igjen kan starte med etter pandemien.

Stort behov for økonomisk hjelp til fritidsaktiviteter

Over 2.300 barn har så langt fått støtte til fritidsaktiviteter gjennom Coop-dugnaden, et samarbeid mellom Røde Kors og dagligvareaktøren Coop.

Tekst: Sol Sigurjonsdottir

Salen er lyst opp i blå farger, og på scenen står elevene klare for å vise frem sang og dans. For de nye elevene som ser på er dette det aller første møtet med kulturskolen – et fritidstilbud mange barn har ventet på. – Vi har et populært tilbud med lange ventelister. Det er et stort behov for kulturskoleplasser, og vi vil gjerne at flere skal få tilbud. Trivsel, samhold og det å ha det gøy er en viktig del av det å gå på kulturskole, sier Guri Årsvoll, rektor på Time kulturskule på Bryne under åpningen av nytt kulturskoleår.

De siste årene har om lag 30 elever fått økonomisk støtte til å være med på ulike aktiviteter ved denne kulturskolen. Gjennom Coop-dugnaden håper Røde

12 prosent av barn og unge forteller at de aldri har deltatt på noen form for fritidsaktivitet.

Ungdata 2020

Kors at enda flere barn får muligheten til å være med på den fritidsaktiviteten de ønsker - uavhengig av foreldrenes økonomi.

Et stort behov for hjelp

Høsten er en tid hvor fritidsaktivitetene for mange endelig starter opp igjen som normalt etter pandemien. For de fleste barn og unge er det en selvfølge å kunne være aktiv i en idrettsklubb, spille et instrument eller drive med andre aktiviteter på fritiden. Fritidsaktiviteter er blant de viktigste sosiale arenaene for barn og ungdom. For over 100.000 barn er terskelen for å delta for høy. 12 prosent av barn og unge forteller at de aldri har deltatt på noen form for fritidsaktivitet, ifølge Ungdata 2020. For mange er det familiens økonomi som gjør det umulig å delta.

Nå kan også jeg bli best i verden!

De siste tre årene har Røde Kors samarbeidet med dagligvareaktøren Coop om Coop-dugnaden, en støtteordning som betaler nødvendige utgifter for fullverdig deltakelse i en selvvalgt fritidsaktivitet for barn og unge i familier med dårlig råd. Så langt har over 2.300 barn og unge i over 200 kommuner fått støtte. Målet er at enda flere barn skal få muligheten til å delta og på den måten redusere forskjeller.

Foto: Ingridthand

Foto: FangXiaNuo

Foto: Mirodrag Ignjatovic

Les hele rapporten «Nå kan jeg også bli best i verden» på rodekors.no/rapporter

Erfaringene fra de siste tre årene er samlet i rapporten "Nå kan også jeg bli best i verden!". Rapporten viser til at mange kommuner melder om barn som burde fått tilbud om økonomisk hjelp til fritidsaktiviteter, men som ikke får det. Flertallet av landets kommuner har ikke tilbud om fritidskortordninger.

70 prosent av barna som har fått støtte av Coop-dugnaden bor i kommuner hvor mer enn hvert tiende barn vokser opp i familier med vedvarende dårlig økonomi.

Ny rapport om lavinntekt og fritidsaktiviteter

- Over 115.000 barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. Tallet øker for hvert år.
- 12 prosent av barn og ungdom har aldri deltatt i en organisert fritidsaktivitet. Dårlig økonomi er en viktig utestengende faktor.
- Fritidsaktiviteter er en viktig sosial arena for barn og unge og utenforskap kan gi større risiko for psykisk uhelse og ensomhet. Dårlig økonomi er en viktig utestengende faktor.
- Røde Kors samarbeider med Coop om "Coop-dugnaden" hvor barn og unge får dekket utgifter for inntil 10.000 kroner hver.

- Coop-dugnaden finansieres ved salg av Ånglamark-produkter i Coops butikker. Ånglamark er Coops egen serie med økologiske, miljø- og allergivennlige produkter.
- Barna velger selv hvilken fritidsaktivitet de ønsker å være med på.
- Over 2.300 barn fra hele landet har fått støtte så langt.
- Ordningen har en enkel og fleksibel løsning hvor familiene ikke må forholde seg til utgifter da alle fakturaer sendes til Coop-dugnaden.

Tre om Coop-dugnaden:

Klemetsrud IL

For barn og unge er det viktig å få delta i aktiviteter sammen med vennene sine. Det er vondt å stå utenfor. For vårt idrettslag er idrett både integrering, sosialt og god fysisk aktivitet. Økonomi burde ikke være en barriere for å få være med på idrett. Samtidig drives Klemetsrud IL på dugnad, kioskinntekter og treningsavgifter. Hvis treningsavgiftene faller bort, så faller også tilbudet vårt bort. Derfor er det kritisk med støtteordninger – slik at alle får være med og for at klubben har råd til å gi et godt idrettstilbud.

Steinkjer fotballklubb

Ordningen er rigget på en måte som gjør at hver krone går til barna. Det gir mulighet til å sikre at barna har mulighet til å bli med på ordinære aktiviteter i klubben over tid og at de får de utstyret de trenger for å delta.

Time kommune

Med denne støtteordningen har barn som vokser opp i familier med dårlig økonomi mulighet til å delta på lik linje med andre barn. Dette er viktig for å hindre sosial utestenging og da går ikke barna glipp av en viktig arena for barn og unge hvor de kan treffe andre jevnaldrende barn og få mulighet til å utvikle ferdigheter.

Glimt fra sommeren 2021

Røde Kors-frivillige har i hele sommer stått på for å skape gode opplevelser og aktiviteter for over 11.000 personer.

Foto: Id Skrivarhaug/Røde Kors

Sommerferie på Haugeland

Mange familier i Møre og Romsdal har blitt med Røde Kors på Ferie for alle opphold på flotte Haugeland. Her har familiene badet, kjørt båt og tube, fisket, padlet kano, ridd på hest, bakt pizza, malt på t-skjorter og mye annet moro! – Ferie for alle er et tilbud om en ferie hvor det skjer alt mulig! Med familier som ellers kanskje ikke har råd til å ta seg en ferie. Etter ferien her kan man fortelle klassekamerater om å ha vært på tube, skutt med pil og bue, bada – alt dette som er litt gøy å fortelle om når man kanskje ikke kunne hatt råd til å reise på egenhånd, sier Birthe Hege Roth Olsen, leder i Ferie for alle i Møre og Romsdal.

Motocross med Nettverk etter soning

Hver onsdag på motocrossbanen i Rakkestad har Nettverk etter soning i Østfold motocross-trening for tidligere innsatte. – Det er god trening og en fin måte å få ut energi og adrenaliv, forteller en av deltagerne. De fleste som er med på motocross-treningen har kjørt motorsykel tidligere, men motocross er nytt for de aller fleste av dem.

Foto: Sol Sigurjonsdottir/Røde Kors

Drømmetur til Haraldvigen!

Hva er vel finere enn sommerferieparadiset Haraldvigen rett utenfor Kristiansand på en varm solskinnsdag? Både barn og voksne koste seg på Røde Kors-senteret med masse vannaktiviteter – her finnes det kano, kajakk, små seilbåter, vannsklier og til og med en trampoline på vannet! Alle lærer å bruke vest på brygga, og blir tryggere i og rundt vannet. Her er mamma Juicleide De Souza Hansen og sønnen Sondre (6) på brygga, hvor de akkurat har funnet noen krabber i vannet.

Foto: Id Skrivarhaug/Røde Kors

Endelig tilbake på sommerleir

Under pandemien har ungdommene i RØFF Larvik hatt hjemmeoppgaver uten å kunne møtes fysisk. Derfor var det ekstra stas å endelig kunne møtes igjen i sommer til langhelg-sommerleir i Stavern. 20 røffere og fem veiledere var med på sommerleiren, hvor ungdommene lærte mer om førstehjelp og fikk padlet både kano og kajakk.

Foto: Georg Aamodt

Konserter for eldre på D/S Kysten

I vår og sommer er det blitt mange alternative aktiviteter for eldre i Vestfold når mange sykehjem og institusjoner har vært stengt for besøk. Over 90 personer ble med på tur med D/S Kysten da besøkstjenesten i Vestfold arrangerte en sommeravslutning for eldre. Her ble det konserter med Erlend Brattland og Carl Henrik Nilsen, begge kjent fra Norske Talenter. Det var fantastisk stemning om bord i båten, god lunsj vakkert landskap.

Ut på tur – uansett alder!

Aktiv 100 er et tilbud for eldre som ønsker å komme seg ut og møte andre. Rælingen Røde Kors møtes hver eneste onsdag, uansett vær og ferie, og går en til to times tur, med lunsjpause. – Trimmen er 10 prosent av turen, det sosiale er 90 prosent, sier aktivitetsleder, Ingrid Carlsen.

Herlig dag på elva

Ungdommer fra Fellesverket i Trondheim fikk innføring i padling fra Trondheim kajakk da de ble med "TurVerket" på fellestur en torsdag i sommer. Og ut fra tilbakemeldingene å dømme var det skikkelig moro! TurVerket er et samarbeid mellom Fellesverket, Røde Kors' ungdomshus i Trondheim, og Trondhjems Turistforening. Tilbudet er for unge mellom 15 og 25 år.

Benedicte Andersen (19):

– Ensomhet handler om å stå på utsiden

Dobbelt så mange unge sier de ikke har det bra for tiden sammenlignet med resten av befolkningen. Røde Kors ber om et ungdomsløft.

Tekst: Sol Sigurjonsdottir

Veldig mange ungdommer har følt seg ensomme under pandemien, og det har jeg også. Det har vært vanskelig. For meg er ensomhet å føle at man står på utsiden – at man ikke har nære å gå til som man kjenner at man kan være seg selv rundt, sier Benedicte Andersen.

Hele 7 av 10 ungdommer sier i en ny rapport fra Røde Kors at de føler seg ensomme. Kun halvparten av ungdom mellom 16 og 19 år forteller at det står bra til med dem for tiden, kommer det frem i Røde Kors-rapporten «Psykt Ensom. Om ensomhet blant barn og unge». Andersen er en av dem som har vært åpen om dette. Hun er ikke overrasket over funnene i rapporten.

– Vi unge har vært flinke, og har stått på for å følge myndighetenes råd under pandemien. Men prislappen på denne dugnaden har vært stor, sier hun og legger til:

– Under korona har man måttet prioritere mer enn til vanlig, og det gjør vondt å ikke bli prioritert, det å ikke bli valgt av noen, forteller hun.

Ensomheten er blitt verre under pandemien

Ikke hos noen andre aldersgrupper finner man en tilsvarende selvrapporing om at det står dårlig til for tiden. Over 70 prosent av ungdommene som er spurt i den landsomfattende undersøkelsen, sier at de ofte eller av og til er ensomme. Det betyr at ensomhet rammer over 180.000 ungdom.

– Ensomheten blant barn og ungdom har forverret seg under pandemien. Det var ille før. Det er blitt verre nå. Og det kommer kanskje til å bli enda verre fremover om vi ikke klarer å stille opp for dem som trenger det, sier generalsekretær i Røde Kors, Bernt Apeland.

Ensomhet har rammet mennesker i alle aldre gjennom pandemien, men likevel er barn og unge særlig utsatt.

– Røde Kors har tidligere advart mot en ensomhetsepidemi i samfunnet. Denne rapporten viser dessverre at bekymringen var reell, sier Apeland.

«Alle kan bidra og vi har alle et ansvar for å inkludere flere og være gode medmennesker.»

Benedicte Andersen

Les hele rapporten «Psykt Ensom. Om ensomhet blant barn og unge» på rodekors.no/rapporter

Ensomhet sårbar etter korona

Ensomhet trenger ikke å være farlig, men kan være tungt å bære for dem som opplever det. Videre vet vi at isolasjon som følge av ensomhet gir en økt risiko for fysiske og psykiske helseplager. Røde Kors mener at vi sammen må kunne gi god nok hjelp til de som trenger det, både psykisk helsehjelp, men også mer ressurser til skole og barnehage for forebygging og oppfølging.

– Jeg tror ikke vi har tatt utfordringen med ensomhet nok på alvor i Norge. Ensomhet kan utvikle seg til å bli et stort folkehelseproblem, som vi bare kan løse gjennom et godt samarbeid mellom lokalsammfunnene, frivilligheten og staten, sier Apeland.

Åpenhet er viktig

Benedicte Andersen tror vi alle kan gjøre mer for å se og inkludere flere i hverdagen.

– Alle kan bidra og vi har alle et ansvar for å inkludere flere og være gode medmennesker, forteller hun.

Ikke minst tror hun det er viktig at foreldre og voksne snakker mer om inkludering.

– Små ting betyr mye, som for eksempel det å passe på at alle blir inkludert i barnebursdagen.

Andersen mener åpenhet er viktig når vi jobber med å sikre at alle skal ha en tilhørighet.

– Jeg tror det er viktig at vi fortsetter med åpenhet om psykisk uhelse og ensomhet. Bare det å fortelle om hvordan man har det kan hjelpe. Jeg tror det å begynne å snakke om det er det aller viktigste. Bruk de som er rundt deg, snakk med noen.

Barn og unge som trenger noen å snakke med kan ta kontakt med Kors på halsen, Røde Kors' anonyme samtaletilbud for alle under 18 år.

Selvmod og angst er to av temaene som flere barn og unge har tatt opp med de frivillige under koronatiden. Røde Kors oppskalere også tilbudet om møteplasser for ungdom, Fellesverket, i de store byene i Norge.

Benedicte Andersen (19) er medlem i Landsrådet for Røde Kors Ungdom og leder av lokalrådet for oppvekst i Kristiansand. – Jeg tror det er viktig at vi er åpne om psykisk uhelse og ensomhet, sier hun.

Foto: Røde Kors

Travel sommer for Røde Kors-båter

– Bruk høsten og vinteren til å ta båtførerkurs.

Tekst: **Roar Dalmo Moltebak** Foto: **Id Anna Skrivarhaug**

Flere av Røde Kors sine redningsbåter hadde svært mye å gjøre i sommer. Landsrådsleder i Røde Kors Hjelpekorps Kjersti Løvik oppfordrer alle til å bruke de neste månedene til å lære seg godt sjømannskap.

Røde Kors har båtberedskap både i store havgående redningsbåter og med mindre båter både på ferskvann og langs kysten.

– Våre frivillige på båtene forteller at de både har bistått folk som har skadet seg langs sjøen og deltatt i søk- og redningsoppdrag. Mange har hatt det travle på sjøen enn på lang tid, sier Sølve Kiviranta, leder for Røde Kors sin ressursgruppe for vannredning.

Porsgrunn Røde Kors meldte etter sommeren om en mangedobling av oppdragsmengde i båt, sammenlignet med fjoråret, mens redningsbåten

RC Lillesand, som ble satt i beredskap i Agder i 2017, femdoblet sine oppdrag fra fire totalt i 2020 til 20 oppdrag fram til midten av august i år.

12 av oppdragene var søk- og redningsoppdrag og åtte var ambulanseoppdrag for AMK-sentralen.

Mange av ulykkene på sjøen i år kunne vært unngått med høyere kunnskap om navigering og oppførsel på sjøen, ifølge landsrådsleder i Røde Kors Hjelpekorps, Kjersti Løvik.

– En femdobling slik Lillesand har opplevd, er mye og viser at flere bør trene på både sjøvett og førstehjelp, sier Løvik.

Hun oppfordrer alle til å bruke høsten og vinteren til å skaffe seg kunnskap om både førstehjelp og båtrett.

– Trygg ferdsel på sjøen er minst like viktig som trygg ferdsel i fjellet. Man blir aldri utlært, og selv om du på grunn av alder ikke må ha båtførerprøven, er kunnskapen du får gjennom kurset viktig for at både du og de du ferdes rundt blir tryggere til sjøs, sier landsrådslederen.

Foto: Roar Dalmo Moltebak

Foto: Rune Hagen

Stor frivillig innsats

Tjøme og Hvasser Røde Kors Hjelpekorps har gjennom sommeren bistått i redningsaksjoner på sjøen. – Å øve på dette er viktig for alle frivillige, forteller landsrådsleder i Røde Kors Hjelpekorps, Kjersti Løvik (øverst t.v.). – I Lillesand Røde Kors Hjelpekorps stilte opptil 30 frivillige på vakt i juli. Til sammen utgjorde dette flere tusen tjenestetimer på mange ulike oppdrag, forteller korpsleder Ida Kristin Totsås (nederst t.h.). Da Erna Solberg (øverst t.h.) åpnet Røde Kors sin sommerberedskap i Ålesund i slutten av juni, fikk hun demonstrert redning fra båt. – Du kan gjøre en forskjell rundt deg, sa hun og ba alle om å lære seg sjøvett og førstehjelp og takket samtidig alle frivillige som bistår både på sjøen og i fjellet.

Foto: Rune Hagen

De var litt skeptiske før avreise, men nå er Anders og Erling glade for at de reiste på tur.

Kompisene på 99 år ble med på Seniorferie

Selv om de var litt skeptiske før avreise, angret ikke vennene Erling Martinsen (99) og Anders Myhre (99) et sekund på at de reiste med Røde Kors på sommerferie.

Tekst og foto: **Sol Sigurjonsdottir**

Det er så deilig å være her, en kan nesten ikke beskrive det med ord! Jeg har aldri vært her på Tjøme tidligere, så dette er riktig så fint, sier Erling Martinsen.

Den spreke 99-åringen fra Hamar er på tur til Eidene på Tjøme utenfor Tønsberg. Her er rundt 30 seniorer samlet for fine sommerdager med grilling på stranda, quiz, turer i den flotte naturen, sosialt samvær og mye god mat.

– Det var besøksvennen min Annegrete – hun er hos meg hver uke for å ta en prat – som spurte meg om jeg kunne tenke meg å bli med på ferietur med Røde Kors. Først sa jeg nei, jeg er jo blitt ganske gammel! Men så spurte jeg om han Anders også kunne være med, og da ordna det seg! sier 99-åringen.

– Anders og Erling har kjent hverandre i mange år, men var bare bekjente. Etter hvert som de ble

eldre og ble alene begge to, så har de hatt mer og mer kontakt. Nå treffes de og ringes de ukentlig, sier Annegrete Mohr, besøksvenn og initiativtaker til at de to kompisene reiste på tur.

– Da jeg fikk vite om denne seniorferien ringte jeg Erling med en gang og sa «Erling, dette er jo en tur for deg!, du greier dette!». Han sa først at han ikke lenger ville sove hjemmefra, men da vi fikk meldt begge kompisene på turen, var det ingen som angret på det, sier Mohr.

Mange eldre kjenner på ensomhet

Røde Kors Hedmark og Oppland har i sommer arrangert ferieopphold for eldre. Turene har gått til Røde Kors-sentrene på Merket i Valdres og på Eidene. Sentrene har lang erfaring med tilrettelagte aktiviteter for mennesker med ulike behov.

Seniorferie er et åpent ferietilbud for eldre som har lite muligheter for å reise på egenhånd, uavhengig om dette er på grunn av lite nettverk, økonomi eller helse. Oppholdene er en fin mulighet til å komme seg på tur, få fine opplevelser og knytte vennskap. Målet for Røde Kors er å bidra til økt livsglede, gode opplevelser, styrke sosiale nettverk og redusere ensomhet for eldre i kjølvannet av koronapandemien. Seniorferie er gratis for deltagerne.

Mens noen av deltagerne er på båttur, tar andre kaffeslabberaset i solsteiken. Her koser Dagny Rudland (96) og Bjørn Risberg (92) seg med vaffer og kaffe.

Hege Lysholm i Hedmark Røde Kors er strålende fornøyd med turen for senioren fra Innlandet. Nesten 30 personer ble med på denne ferieturen til Eidene.

– Seniorferie er bare ett av tiltakene vi har for å motvirke ensomhet blant eldre. Vi ser at det er utrolig mange eldre som kjenner mye på ensomhet. Mange opplever lite sosial kontakt og sitter mye alene. Så dette her er bare ett av de tiltakene som kan være med på å bidra positivt, få eldre ut av den perioden vi har vært i og videre fremover, sier Lysholm.

Mange spreke 90-åringer

Erling og Anders var ikke de eneste i 90-årene som ble med på seniorturen. Her var det mange spreke med høy alder – hele ti personer over 90 år var med på turen.

– På grunn av dårlig hørsel trodde jeg at jeg skulle være litt mye for meg selv her på ferieturen, men sånn har det heldigvis ikke vært i det hele tatt! sier Dagny Rudland (96) over en nystekt vaffel ute i sommersola på Eidene.

– Jeg har rett og slett vært mye alene det siste året, og har følt det litt tungt i koronatiden. Så dette er et kjempeflott tilbud, sier Rudland.

RØDE KORS I VERDEN

På Barsalogo medisiniske senter gir legene mer enn 150 barn oppfølging for underernæring og malaria hver dag.

Burkina Faso

Konflikt og klimasjokk

1 Sahelkrisen er en av de mest urovekkende konfliktene i verden. Etter rekordmange konfliktrelaterte dødsfall i fjor, har tallene på sivile dødsfall i Burkina Faso fortsatt å øke gjennom hele 2021. Samtidig er landet rammet av en langvarig tørke.

I juni ble Burkina Faso rammet av de dødeligste angrepene som har blitt rapportert i det vestafrikanske landets historie. Store protester fulgte ut over sommeren. Mer enn 1,4 millioner mennesker er på flukt i eget land, og hver fjerde husstand har ikke tilgang til basisvarer.

Samtidig opplever Burkina Faso regelmessig tørke og plutselige oversvømmelser. Jordforringelse utgjør en alvorlig trussel for jordbruket, noe som forverrer matsikkerheten og ernæringsnivået. De jevnlige klimasjokkene gjør det vanskelig for lokalbefolkningen å styrke sin egen mestringskapasitet og å bygge opp ressursene sine. Økt fattigdom og jobbløshet utsetter ungdommer for rekruttering av de værpne gruppen. Som over alt ellers, er landet også rammet av koronapandemien.

Norsk Røde Kors arbeider for å forbedre helse og beskyttelsesproblemer til mennesker som blir rammet av konflikt og klimaendringer i de sentral-nordlige og østlige regionene i Burkina Faso. Sammen med burkinsk Røde Kors jobber vi for å støtte myndighetene i å oppnå universell helsedekning. I tillegg fokuserer den internasjonale Røde Korskomiteén (ICRC) på beskyttelse av sivile i linje med internasjonal folkerett, og på å overse behandlingen og levekårene til innsatte. ICRC støtter også Burkinsk Røde Kors i å hjelpe folk som er rammet av konflikt og ekstremvær ved å tilby helsetjenester, vann, leibrødsstøtte, og annen støtte.

Nepal

Kraftig monsun

2 I hele sommer har Nepal opplevd alvorlig flom og jordskred som følge av kraftig monsunregn. Frivillige fra Nepal Røde Kors har jobbet i lokalsamfunnene for å forberede folk på ras og flom, støtte med evakueringer og hjelpe. Likevel ble 10.000 familier rammet. Nedbøren er mer uberegnelig som følge av klimaendringene. Flommer og jordskred rammer dermed befolkningen hardere og oftere.

Guatemala

Gjennomsiktige masker

3 For å gi bedre informasjon for hørselshemmede, har frivillige fra Guatemala Røde Kors tatt i bruk gjennomsiktige ansiktsmasker på vaksinesentrene. Maskene gjør det lettere å lese på leppene. Tolkning av tegnspråk på vaksinasjonssentre er med sikre allmenn tilgang til koronavaksine. I kampen mot korona har mer enn en halv million frivillige fra Røde Kors over hele det amerikanske kontinentet stått sammen med sine lokalsamfunn for å støtte og gi håp om en tryggere fremtid.

Foto: Sijje H. Wilhelmsen/Norges Røde Kors

Ungdom fra konfliktområder i Øst-Ukraina presenterte sine ambisjoner for å få en tryggere skole.

Ukraina

Tryggere skoler

4 Å være ung i Øst-Ukraina, med en væpnet konflikt tett på livet, handler også om det å bare være ung, drømme stort og ha en trygg og meningsfull skolehverdag.

Det er fortsatt mange barn og ungdom i konfliktområdet i Øst-Ukraina som ikke har trygghet på vei til eller på skolene sine og som ikke får den utdanningen de har rett på. Gjennom prosjektet «Active Youth for Safer Schools», bidrar ungdom til å gjøre sine skoler tryggere og bedre, og har

på samtidig fått ny kunnskap og erfaring om det å selv kunne påvirke og være aktive pådrivere for å oppnå positive endringer i sitt eget skolemiljø.

I Ukraina og andre land jobber norsk Røde Kors nå sammen med nasjonalforeninger, ICRC og IFRC med å sette eksempler for hvordan bevegelsen samarbeide bedre for å sikre trygg og god utdanning til barn og ungdom som vokser opp med væpnet konflikt som bakteppe. Et viktig prinsipp i dette arbeidet er å sette barn og ungdom i sentrum for den humanitære innsatsen som angår dem.

Foto: Dovile Balciunaitė/Litauen Røde Kors

På en nedlagt flyplass i Alytaus sør i Litauen, blir nylig ankomne migranter satt i karantene mens de får sine saker behandlet. Frivillige fra Litauen Røde bistår migrantene med å få kontakt med familie, praktiske hjelpemidler og helsehjelp.

Litauen

Røde Kors hjelper migranter og flyktninger

5 De siste månedene har tusenvis av mennesker kommet over grensen fra Hviterussland. Lokale Røde Kors-team hjelper dem med viktige hjelpemidler, juridisk bistand og psykososial støtte.

Mer enn 250 frivillige i Litauens Røde Kors besøker grensestasjonene og mottakssentre regelmessig for å overvåke forholdene og gi humanitær hjelp. Dette inkluderer distribusjon av hjelpeartikler og leker for barn.

Så langt i år har mer enn 40 ganger så mange migranter har krysset grensen som i hele fjor. Flertallet av migrantene kommer fra Irak, Syria, Iran, Den demokratiske

republikken Kongo og Kamerun.

Når de kommer, blir migrantene først testet for COVID-19. Senere blir de overført til mottakssentre. På grunn av den store pågangen er det opprettet midlertidige leirer i forlatte skolebygninger og andre fasiliteter langs grensen.

Siden helsetjenestene i leirene er svært begrensede, blir folk ledsaget til sykehus av frivillige som dekker medisinske regninger, kjøper foreskrevne medisiner og fyller ut førstehjelpsett. Flere av migrantene er spesielt sårbare - blant annet eldre voksne, gravide, enslige mindreårige og funksjonshemmede, og trenger derfor spesiell oppfølging.

Migrantene får også juridisk bistand,

orienteringsøker og individuelle konsultasjoner, ved hjelp av tolker for å gi informasjon til mennesker på morsmålet sitt. I tillegg organiserer frivillige aktiviteter for barn og hjelper migranter med å komme i kontakt med sine nærmeste gjennom mobiltelefoner.

– Folk krysser grensen med bare klærne de står og går i. De trenger viktige varer og tjenester uansett hvor de er. Det er kritisk at alle migranter og asylsøkere har tilgang til relevant informasjon om sine rettigheter og muligheter, og de bør også få tilgang til rettferdige prosedyrer og beskyttelse mot å bli sendt tilbake der de kan bli forfulgt, sier Morten Tønnessen-Krokan, som er seniorrådgiver i norske Røde Kors.

Foto: Olga Posaskova/Litauen Røde Kors

På et mottakssenter for flyktninger og migranter i Pabrade, leker frivillige fra Litauen Røde med barn som har kommet over grensen fra Hviterussland.

I sommer delte Afghansk Røde Halvmåne ut penger til internt fordrevne i Balkh-provinsen, nord i landet.

Foto: Afghansk Røde Halvmåne

Stor usikkerhet i Afghanistan

Over 40 år med krig, tørke i store deler av landet, i tillegg til koronapandemien, har ført til en eksplosiv økning i de humanitære behovene i Afghanistan.

Tekst: **Olav A. Saltbones**

Sårene etter krigen vil vare i generasjoner. Ødelagte bygninger kan en dag bli bygget opp igjen, men ødelagte lemmer vokser ikke ut igjen. Barn gjenopplever traumer lenge etter at bombene stilner, og når familier mister sine kjære blir tomrommet værende. I løpet av våren og sommeren startet Taliban en stor militær aksjon og tok raskt over store deler av landet. Til slutt gjenstod nesten bare hovedstaden, og i løpet av få timer hadde gruppen som i mange år var den væpnede opposisjonen, blitt landets myndigheter. Samtidig pågikk en storstilte uttrekking av militære styrker, og evakuering av sivile.

Afghansk Røde Halvmåne er til stede i hele landet – Det koster kun 22 kroner å gi medisiner og helsehjelp til en pasient på våre helseklinikker. Så penger fra

Foto: Mier Abdullah

Frivillige i Kabul går dør til dør for å dele ut såpe høsten 2020.

giverne når veldig langt, og vi kan hjelpe mange mennesker. For folk i Afghanistan utgjør dette en stor forskjell, forteller Heman Nagarathnam som er landrepresentant for Røde Kors i Afghanistan. Et av de viktigste prosjektene er å støtte helsestasjoner drevet av Afghansk Røde Halvmåne i alle landets 34 provinser. Røde Kors ber nå norske myndigheter om å bidra mer til det humanitære arbeidet i Afghanistan, etter at norsk og internasjonale militære styrker har trukket seg ut, for Røde Kors fortsetter det livsviktige arbeidet i landet.

En frivillig fra Afghansk Røde Halvmåne hilser på en kvinne på et nødhjelpssenter.

Afghanistan

- 18,4 millioner afghanere trenger humanitær hjelp.
- 7 millioner mennesker har ingen tilgang til helsehjelp.
- Over 40 prosent av befolkningen har ikke nok mat.
- 3,1 millioner barn risikerer akutt underernæring.
- I august fikk over 10.000 våpenskadde behandling på sentre støttet av Den internasjonale Røde Kors-komiteen.
- Røde Kors i Norge har i løpet av de siste 20 årene brukt over 800 millioner kroner til humanitær hjelp i Afghanistan.
- Hittil i 2021 har over 18 millioner mennesker hatt behov for humanitær hjelp. I 2020 var antallet 9 millioner mennesker.

Foto: Afghansk Røde Halvmåne

Presidenten i Den internasjonale Røde Kors Komiteen (ICRC) besøkte Afghanistan i begynnelsen av september, like etter at Taliban tok over makten i landet. Der møtte han den nye administrasjonen og reiste rundt til Røde Kors sine aktiviteter. – For å drive humanitært arbeid effektivt, må det være inkluderende. Kvinner, jenter og etniske minoriteter må delta. Derfor jobber ICRC for at kvinner i Afghanistan skal ha tilgang til våre tjenester, inkludert medisinsk og rehabilitering. Vi sørger også for at våre medisinske team har kvinnelige ansatte. Jeg

Heman Nagarathnam leder Røde Kors i Norge sitt kontor i Afghanistan, her er han i felt sammen med et av de mobile helsesteamene Røde Kors i Norge støtter i Afghanistan.

oppfordrer myndighetene til å fortsette å la kvinner ha tilgang på helsetjenester, og utdanning. I et land der kun halvparten av fødslene skjer i et helsesenter med trente ansatte, er det veldig viktig å få på plass flere utdannede kvinnelige jordmødre og leger, fortalte Peter Maurer da han besøkte Afghanistan. Gjennom helseprogram når Røde Kors i Norge hvert år 1,5 millioner mennesker med helsehjelp i Afghanistan. – Folk skal få tilgang på helsehjelp uavhengig av hvem som sitter ved makten. Dette er en tid det

Foto: Meer Abdullah
Mobile helseteam rundt om i hele landet bidrar blant annet til å sette vaksiner, som her i Parwan-provinsen.

Foto: Meer Abdullah
Helseklinikkene som er fordelt over hele landet er viktige, og ofte det eneste helsetilbudet.

Foto: Afghansk Røde Halvmåne
Mange afghanere er helt avhengige av nødhjelp for å klare seg. (Foto: Afghansk Røde Halvmåne)

Foto: Meer Abdullah
Mange steder i landet er også folk rammet av naturkatastrofer, som her i Parwan-provinsen, der flomrammede får nødhjelp.

afghanske folk trenger oss mer enn noen gang og nå må også norske myndigheter trappe opp sin støtte til det humanitære arbeidet i landet. Norske myndigheter må også gjøre det de kan for at det internasjonale samfunn og ikke minst Sikkerhetsrådet sørger for å øke den humanitære innsatsen, sier Ape-land.

Fortsetter det viktige arbeidet

På grunn av den økte usikkerheten i landet har Røde Kors over tid økt lagre av medisiner og utstyr, for å være forberedt på å kunne fortsette det viktige arbeidet, også dersom situasjonen skulle bli vanskeligere.

– Nå er det mange internasjonale organisasjoner som trekker seg ut eller som har stanset arbeid sitt på grunn av usikkerheten som råder. Det skaper et vakuumbilde på toppen av ekstreme behov som var fra før. I tillegg til at mye av det humanitære arbeidet har stanset, betyr det også at mange har mistet jobbene sine. Så samtidig som situasjonen er usikker for folk, er det mange fattige som ikke får den hjelpen de kanskje har fått, samtidig som mange i

Foto: Afghansk Røde Halvmåne
Afghansk Røde Halvmåne sin helseinnsats er en viktig del av helsetilbudet i landet.

middelklassen plutselig står uten inntekt, forteller Nagarathnam.

Afghansk Røde Halvmåne er til stede i hele landet, også der ingen andre når fram. Denne innsatsen har pågått i hele landet uavhengig av hvem som har kontrollert områdene. Taliban har kontrollert store deler av landet også før uttrekningen av internasjonale militære styrker.

Afghanistan trenger oss nå

Heman Nagarathnam leder Røde Kors i Norge sitt kontor i Afghanistan. Han er i Kabul, der han jobber sammen med nasjonalt ansatte.

Tekst: Olav A. Saltbones

Røde Kors i Norge jobber for å gi helsehjelp og tilgang på vann for folk i Afghanistan og jobber sammen med Røde Halvmåne i landet.

For oss er det viktig å fortsette å gi helsehjelp og tilgang på vann for folk. Røde Kors støtter helseinnsatsen 90 steder i Afghanistan gjennom 69 helseklinikker og 21 mobile helseteam spredt over hele Afghanistan. Helseklinikkene er i drift og tilbyr helsetjenester til folk. Nå er det viktig for oss å fortsette å støtte nasjonalforeningen i deres humanitære innsats, forteller Nagarathnam.

Overlevde bombeangrep i Kunduz

Han har i mange år jobbet i Afghanistan, og kjenner landet godt, også fra tiden før han begynte å jobbe for Røde Kors i Norge. I løpet av årene han har jobbet i Afghanistan har det vært mange sterke inntrykk.

3. oktober 2015 døde 42 mennesker da det amerikanske forsvaret bombet et sykehus drevet av Leger uten grenser, i Kunduz i Afghanistan. Taliban hadde tatt over kontrollen over Kunduz. Heman Nagarathnam var der da det skjedde, og er en av de overlevende etter angrepet.

– Bombene traff og så hørte vi at flyet sirklet over oss. Det var en pause, så traff flere bomber. Dette skjedde igjen og igjen. Da jeg klarte å komme meg ut fra kontoret, stod hovedbygningen til sykehuset i flammer, fortalte Nagarathnam til BBC like etter angrepet. Da var han leder for Leger uten grenser sitt program i den nordlige delen av landet. En grusom hendelse som fikk stor internasjonal oppmerksomhet.

Ulike organisasjoner

Etter det reiste han til storbyen Mosul i Irak, for å være med på nødhjelpsinnsetningen etter at IS ble nedkjempet. Også dette oppdraget var for Leger uten grenser, der han jobbet fra 2005 til 2008, da han begynte å jobbe i Afghanistan for Røde Kors i Norge.

– Det er to veldig ulike organisasjoner. Røde Kors jobber gjennom nasjonalforeningen, så vår jobb er å støtte Afghansk Røde Halvmåne slik at de for gjort sin jobb. Mens Leger uten grenser jobber direkte, sier han.

I løpet av tiden i Afghanistan har han jobbet både

Foto: Privat
Heman Nagarathnam har siden 2018 jobbet for Røde Kors i Norge i Afghanistan.

Heman Nagarathnam

- 41 år fra Malaysia.
 - Landrepresentant for Røde Kors Norge i Afghanistan.
 - Har jobbet for Røde Kors i Norge siden 2018.
 - Har stort sett jobbet i land som er preget av konflikt.
- Her er noen av landene han har arbeidet i: Sør-Sudan, Somalia, Liberia, Sierra Leone, Pakistan, Syria, Ukraina, Etiopia, Libya, Tunisia, Egypt, Irak, Libanon, Afghanistan, Jemen og Bangladesh.

i myndighetskontrollerte områder og i det som har vært opposisjonskontrollerte områder. Nagarathnam forteller at Røde Kors og Røde Halvmåne er godt kjent av alle i landet.

Kabul preget av usikkerhet

Det har vært en veldig stor usikkerhet i landet lenge fordi det har vært kjent at de militære styrkene skulle ut av landet, og det har vært knyttet stor usikkerhet til hva som kunne skje. Så skjedde Taliban sin overtakelse mye raskere enn noen kunne forutse.

Nå er situasjonen i Kabul spesiell. Etter at Taliban tok over kontrollen over hele Afghanistan, og i løpet av kort tid etablerte en ny regjering i hovedstaden, er mange ting endret.

– Det er fortsatt færre som beveger seg ute i Kabul nå enn til vanlig. Det er flest menn ute, men også noen damer, oftest i større grupper. De fleste går nå i tradisjonelle afghanske drakter. Det er også en del synlige sikkerhetsfolk rundt om i byen. Folk er veldig usikre, og det er mye snakk om det som skjer, og om hvordan tiden framover blir. Det er en vanskelig tid for mange i Afghanistan, forteller han.

Nagarathnam har stort sett jobbet i land som er preget av konflikt. Her er noen av landene han har arbeidet i: Sør-Sudan, Somalia, Liberia, Sierra Leone, Pakistan, Syria, Ukraina, Etiopia, Libya, Tunisia, Egypt, Irak, Libanon, Afghanistan, Jemen og Bangladesh.

Røde Kors er til stede over hele verden med helse- og nødhjelp.

BIDRA TIL Å REDDE LIV – GI EN GAVE SLIK AT FLERE FÅR HJELP!

VIPPS til **2272** (valgfritt beløp)

Frivillige i Vestfold hjelper evakuerte fra Kabul

I august kom 860 afghanere fra Kabul til Vestfold. Røde Kors-frivillige fra flere lokalforeninger sørget for at de nyankomne fikk det de trengte.

Tekst og foto: **Olav A. Saltbones**

På karantenehotellet i Vestfold står 10 frivillige utenfor et Røde Kors-telt. Torild Wivestad Johansen er en av de frivillige. Hun leter etter bleier i riktig størrelse. Foran henne står en afghansk jente, som kanskje er 6-7 år gammel. Hun trenger bleier til sin lillesøster.

Som leder for Ferie for alle i Vestfold har Wivestad mye erfaring med barn. Men det er ikke enkelt å finne riktig størrelse på bleier til andres barn.

– De trenger bleier, grøt til babyene, morsmelk-erstatning, smykker og alt mulig. De trenger jo stort

«Det er fint å kunne hjelpe, men det er litt sterkt å være her. Det er veldig mange barn her.»

Maria Sangolt

sett det mest. Dette er jo virkelig en Røde Kors jobb. Vi er jo en beredskapsorganisasjon, og det å få være med på dette gi meg ganske mye, sier hun.

Selv har hun vært med i Røde Kors i 47 år. Fordi hun brenner for å hjelpe barn og familier. Spesielt sårbare barn.

– Der ligger mitt hjerte. Nå har jeg fulgt litt med på det som skjer i Afghanistan, og det er veldig sterkt å se. Når jeg ser barn som lider, synes jeg det er tøft. Det er veldig meningsfylt å være med her, og jeg er så heldig at jeg kan det, fordi jeg har blitt pensjonist, forteller Wivestad.

Praktisk hjelp

Steinar Hvitstein fra Sandefjord Røde Kors var også med i 2015 og opplevde flyktningstrømmen da. Den gangen var det mange nyankomne fra Syria.

– Nå er det litt annerledes. Her er vi i beredskap for det som måtte dukke opp. Vi hjelper dem med å finne klær, skaffe barnevogner for de som trenger det, og gir dem vafler.

– Så, er det jo litt gøy å lære de små barna å telle på

Mange frivillige fra hele Vestfold ønsket å hjelpe til på karantenehotellet i Sandefjord, der mange hundre evakuerte ble tatt imot.

Maren Bakken (t.v.) fra Røde Kors Ungdom i Tønsberg og Maria Sangolt fra Sandefjord Røde Kors Hjelpekorpset er på karantenehotellet for å hjelpe til med det som trengs.

Peter Meyer fra Vestfold Røde Kors (t.v.) og president i Røde Kors Thor Inge Sveinsvoll er imponert over de frivilliges innsats og engasjement.

Fakta (fra UDI)

- I den hektiske evakueringen fra flyplassen i Kabul hentet Norge ut om lag 860 afghanere i august. 676 afghanere har fått status som overføringsflyktninger. Neste halvparten er barn.
- Lokalt ansatte ved ambassaden med familier: 63
- Personer tilknyttet Forsvaret med familier: 513
- Barn uten foreldre: 28
- Menneskeretts- og sivilsamfunnsforkjempere: 72
- Utover disse kategoriene ble det evakuert rundt 150 afghanere som har en familierelasjon til norske statsborgere. I tillegg er det 30 afghanere som hadde ulike oppholdstillatelser fra før.

Torild Wivestad Johansen har vært med i Røde Kors i 47 år. Her leter hun fram bleier i riktig størrelse til barn som har blitt evakuert ut fra Afghanistan.

Foto: Elise Honningdalsnes

«Dette oppdraget passer godt inn i Røde Kors sitt arbeid. Både for å hindre og lindre nød og det å samarbeide og bistå myndighetene.»

Thor Inge Sveinsvoll, president i Røde Kors

Nye opplevelser

Blant de frivillige er også Else-Gro Andersen, fra Sandefjord. Hun forteller at vaflene de har servert virkelig har slått an.

– I dag har vi stekt opp nesten 20 liter med vaffelrøre. Det er nok en ny opplevelse for dem tror jeg. Det har nok ikke spist vafler før. Det kommer de sikkert til å huske fra sitt første opphold i Norge, sier Andersen.

Frivillige fra flere lokallag, fra omsorg, ungdom og hjelpekorpset har stilt opp for å løse oppdraget sammen. Fra Tønsberg Røde Kors Ungdom har Maren Bakken vært med.

– Det er fint å kunne hjelpe, men det er litt sterkt å være her. Det er veldig mange barn her, forteller hun. Og hun får umiddelbar støtte fra Maria Sangolt fra Hjelpekorpset i Sandefjord.

– Det er sterkt fordi vi vet litt om hva de har opplevd, samtidig kan vi aldri forstå helt. Her ser vi folk med skader som har blitt lappet sammen. Det blir født barn her. Det er veldig tøft. De går rundt her med sko og klær de har fått. Det har jo ingen ting, sier Sangolt.

Når man mister sine kjære under flukten

Forestill deg barnet ditt på flukt, alene. Du vet ikke hvor han eller hun har tatt veien, men du kjenner på redselen for hva de kan møte underveis. Forestill deg videre at du må gå med denne redselen i månedsvis, kanskje over år.

Tekst: Anne Linckert og Marianne Wellén

Den syriske familien var på vei fra Tyrkia i båt. Mor, far og tre barn, seks, fire og to år. Båten kantret, og familien ble reddet av to forskjellige lands redningsbåter. Minstejenta ble reddet av en båt som dro til Malta. Resten av familien satt i båten som dro til Italia. I kaoset for å få de reddede i land, de druknede behandlet riktig og nødhjelp til de sårede så den lille jenta ingen kjente fjes. Hun skjønte ikke hva noen sa, og kunne ikke gjøre rede for seg. Hun bare gråt.

På italiensk jord befant resten av familien seg, preget av opplevelser av vold, krigshandlinger, brutalitet og tragedier – og nå også uroen og savnet etter minstejenta.

Alarmen gikk ved ankomst Italia da familien meldte henne savnet. På Malta var Røde Kors spesielt oppmerksomme på den lille jenta som hadde blitt reddet i land og koblet dette med informasjon som kom fra italiensk Røde Kors. Etter hvert ble kontakt opprettet, og den syriske familien ble lykkelig gjenforent.

Nær 82,4 millioner mennesker er på flukt
Historien om den syriske jenta er ikke unik. I en kaotisk flyktningetilværelse er det mange som mister hverandre og som fortvilet forsøker å finne igjen sine kjære.

– Uansett om de er blitt borte i folkemengdene, har gått i skjul, er evakuert til andre land, befinner seg på sykehus eller er døde, er det fortvilende å ikke finne igjen sine nærmeste, sier Brita Liholm, som er ansvarlig for oppsporingstjenesten i Røde Kors i Norge.

– Oppsporingstjenesten jobber for å gjenopprette kontakt mellom familiemedlemmer som er splittet av krig, konflikt, katastrofer eller migrasjon. Dette arbeidet gjøres innenfor det verdensomspennende Restoring Family Links nettverket i Røde Kors/Røde Halvmåne som tilbyr unik tilgang, beskyttelse og

Trace the Face

Det er mange grunner til at mennesker på flukt mister hverandre. For å hjelpe dem å finne hverandre igjen tilbyr Trace the Face. Her kan den som leter publisere bildet sitt. All personlig data ligger bevart hos Røde Kors som følger strenge retningslinjer for å utveksle opplysninger.

LES MER:
tracetheface.org

**OPPSPORINGS-
TJENESTEN I
NORGE**

tracing@redcross.no

[rodekors.no/
tracing](http://rodekors.no/tracing)

taushetsplikt for de sårbare menneskene vi hjelper.

– Behovet for tjenesten er dessverre mer relevant enn noen gang. Konflikter blir stadig mer langvarige og verden ser nå den største forflytningen av mennesker siden andre verdenskrig, forteller Liholm. Hun sier at for mange innebærer det å iverksette et søk etter den savnede, et håp. – Vi gir ikke opp før det foreligger et svar, sier hun.

Nær 82,4 millioner mennesker er på flukt i verden. Tusenvis mister kontakten med sine nærmeste. Barn, funksjonshemmede og eldre er svært sårbare i slike situasjoner. Enslige mindreårige er spesielt utsatt og blir lett ofre for menneskehandel og utnyttelse av ulik karakter når omsorgspersonene blir borte.

Mange henvendelser fra Afghanistan

Oppsporingstjenesten i Røde Kors har hatt mange henvendelser fra Afghanistan etter at Taliban tok over makten i landet. Fortvilde familiemedlemmer ber om hjelp til å finne igjen sine kjære i kaoset som har oppstått.

– Etter at regimet falt, har vi fått mange henvendelser for å gjenopprette kontakt mellom familiemedlemmer som er splittet i kaoset som har oppstått i Afghanistan, sier Brita Liholm og legger til at foruten Afghanistan, kommer de fleste henvendelsene fra Irak, Somalia, Syria og Eritrea.

Og fremdeles kommer mange henvendelser fra mennesker som ønsker å vite hva som skjedde med familiemedlemmer under andre verdenskrig.

Fant igjen barnet sitt etter seks år

Sammen med flere afghanere flyktet mor, far og to små barn på to og seks over ulendt terreng i grenselandet mellom Iran og Tyrkia. Mor ble sliten, og en ung student tilbød seg å hjelpe seksåringen over grensen. Da fulget ble overrasket av iransk grensepolititi, kom studenten og det lille barnet seg over grensen. Mor, far og to-åringen ble returnert til Afghanistan. Dette var i 2015.

Da familien åpnet oppsporing via Fransk Røde Kors hadde de kun denne informasjonen: Studenten hadde snakket om at Nord-Europa var et mulig mål. En svært tynn ledetråd, men Nordic Restoring Family Links Network startet søk. Seks år etter kom glad-meldingen: Det nå tolv år gamle barnet var funnet og kontakt med familien er gjenopprettet. Seks år etter at de kom bort fra hverandre. Takket være Trace the face.

Far og datter endelig gjenforent

Oppsporingstjenesten i Røde Kors i Norge ble kontaktet av en fortvilet far. Han hadde mistet kontakten med sin 15-årige datter, Gelila, i forbindelse med konflikten i Tigray-provinsen i Etiopia. Hun bodde med slektninger, og gikk på skole der, og hadde ofte kontakt med pappa via mobil. Da konflikten brøt ut flyktet alle og han fikk ikke lenger kontakt med henne eller andre slektninger. Han var svært bekymret for hva som kunne ha hendt henne; en enslig jente, kanskje helt alene på flukt fra konflikten og voldeligheter. Oppsporingstjenesten tok kontakt med Det internasjonale Røde Kors (ICRC), som hadde tett samarbeid med Etiopia og Sudan og deres Restoring Family Links (RFL)-team. Enslige, mindreårige flyktninger var særlig prioritert og etter noen uker ble Gelila funnet i Sudan. Sudan Røde Halvmåne og ICRCs RFL-team hjalp til slik at hun fikk gjenopprettet kontakt med pappa.

Jeg har det fint!

Våre italienske Røde Kors-kolleger videreformidler en melding fra en ung mann som har krysset Middelhavet. Han ville fortelle noe viktig: – Jeg kom frem og har det fint! Kontakt er gjenopprettet. Det betyr mye for familien å vite at han er i live og at han blir tatt vare på. Gjennom Restoring Family Links-nettverket tilbys de å holde kontakten, helt til han får etablert egne kontaktlinjer til familien.

Klimasommeren 2021

Hetebølge, skogbranner, tørke, flom og orkaner: Antallet værkatastrofer er femdoblet siden 1970. Sommeren 2021 ble dramatisk for mange. Røde Kors-frivillige bistår med hjelp i lokalsamfunn over hele verden.

Tekst: Heidi Katrine Bang

Flommene, hetebølgene og skogbrannen denne sommeren har vist hvor store tap av liv og ødeleggelse som ekstremvær fører til allerede nå ved 1,2 grader global oppvarming, sier generalsekretær Bernt G. Apeland i Røde Kors.

Sommeren 2021 ble preget av et høyt antall tilfeller av ekstremvær. Ekstrem hetebølge og skogbranner i Nord-Amerika, flom i Kina, tørke på Madagaskar, skogbranner i Middelhavet, tørke og hetebølge i Midtøsten, og store orkaner i Karibia førte til dødsfall og enorme materielle og økonomiske tap. Tre dagers flom i Tyskland, Belgia, Nederland og Luxembourg krevde 200 menneskeliv, ødela 72.000 hus, og medførte økonomiske tap på over 10 milliarder dollar. Røde Kors- og Røde Halvmåne-nasjonalforeninger rykket ut til alle disse hendelsene.

Mangler politisk handling

I august kom FNs klimapanel (IPCC) med første del av sin sjette rapport. Den beskriver en framtid med stadig hyppigere ekstremvær. Ifølge Verdens meteorologisorganisasjon (WMO) har global gjennomsnittstemperatur allerede økt med 1,2 grader. IPCC beregner at temperaturøkningen vil være 1,5 grader om 20 år med mindre det kommer umiddelbare, omfattende og vedvarende utslippskutt.

Utviklingen får alvorlige konsekvenser for menneskers liv og helse, understreker Apeland. Han etterlyser kraftigere politisk handling:

– Det skorter verken på kunnskap eller ressurser for å sørge for kutt i klimautslipp og sikre tilstrekkelig med tilpasning som kan spare menneskeliv. Det som mangler, er politisk vilje og handling, sier han.

Den første rapporten fra FNs klimapanel kom alle-

I august ble den sørlige delen av Tyrkia rammet av flere branner. Åtte mennesker omkom og mange ble skadet. Hundrevis av dyr ble drept og utallige hjem ødelagt i områdene som ble hardest rammet. Mer enn 2000 ansatte og frivillige i Tyrkisk Røde Halvmåne bidro i hjelpearbeidet. De leverte mat, distribuerte vann- og hygiene sett, og sikret ly og psykososial støtte til brannmenn og de berørte i lokalsamfunn.

rede i 1990, også da med klare advarsler mot følgene av menneskeskapt, global oppvarming.

Femdobling siden 1970

Røde Kors-frivillige ser konsekvensene av klimakrisen på nært hold gjennom innsats i lokalsamfunn over hele verden. Når flom raserer hus, når skogbranner truer både jordbruk og hjem, når hetebølger gjør tilværelsen nesten ulevelig for folk, da sørger frivillige for evakuering, for å dele ut vann og bidra med krisehjelp. Behovet for innsats som dette, har økt i dramatisk omfang de siste tiårene. Antallet værrelaterte katastrofer er femdoblet siden 1970. Innen 2050 vil klimakrisen føre til at minst 200 millioner mennesker vil trenge nødhjelp hvert eneste år dersom ikke utviklingen med økte klimagassutslipp

stanser, viser Røde Kors' beregninger.

– Klimaendringene utgjør en eksistensiell krise mot menneskeheten. Hele den humanitære sektoren må ta dette veldig alvorlig. Klimarammede lokalsamfunn over hele verden innser omfanget av denne trusselen, og det gjør også frivillige i Røde Kors Røde Halvmåne-bevegelsen, sier generalsekretær Jagan Chapagan i Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC).

Humanitært krafttak

Røde Kors-bevegelsen har i år invitert alle verdens humanitære organisasjoner og deres donorer til å signere et klima- og miljø charter og forplikte seg til å kutte egne klimautslipp og iverksette aktiviteter som styrker sårbare lokalsamfunns evne til å håndtere kli-

«Klimaendringene utgjør en eksistensiell krise mot menneskeheten.»

Jagan Chapagan

ma- og miljørisikoer. Målsetningen er at charteret skal bli en ny bransjestandard for humanitære organisasjoner. Mer enn 150 organisasjoner og 200 eksperter har vært med på utviklingen av charteret før det ble ferdigstilt og åpnet for signering 21. mai i år. 92 organisasjoner har så langt sluttet seg til.

– Jeg har oppriktig tro på at det vil føre til et krafttak når vi samler humanitære organisasjoner over hele verden bak et felles sett med prinsipper og mål, og at vi alle sammen går grundig gjennom vår egen virksomhet for å bidra til endring. Vi har en unik kjennskap til hvordan klimakrisen rammer de mest sårbare, og mange – både beslutningstakere og alle andre – har stor tillit til det vi gjør og det vi sier. Det pålegger oss et spesielt ansvar, sier Apeland.

GI TØY DU IKKE BRUKER TIL RØDE KORS HJEMMEFRA

- 1 Bestill pose eller bruk en du har hjemme
- 2 Fyll posen med klær, sko og tekstil
- 3 Bestill henting av posen (39 kr)

KOM I GANG PÅ
[RODEKORS.NO/](https://rodekors.no/)
123HENT

 Røde Kors